

תולדות עם ישראל

לעולים חדשים

בבתי ספר דתיים

חלק א

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון — בפרק זה שלושה נושאים:
I: תקופת בית שני
II: הקהילה היהודית בימי הביניים
III: החסידות
בנושא שלמדת עליך לענות על שתי שאלות — (16×2) — 32 נקודות
פרק שני — בפרק זה עליך לענות על שלוש שאלות — (16×3) — 48 נקודות
פרק שלישי — בפרק זה עליך לכתוב על ארבעה מושגים/שמות — (5×4) — 20 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) כתוב על כריכת המחברת את הנושא שלמדת.
(2) בתשובתך הבא עובדות, אל תסתפק בהערכות כלליות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמוחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

פרק ראשון (32 נקודות)

בפרק זה שלושה נושאים:

נושא I: תקופת בית שני

נושא II: הקהילה היהודית בימי הביניים

נושא III: החסידות

ענה על שאלות רק בנושא שלמדת, לפי ההוראות.

נושא I: תקופת בית שני

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. **ציין** קבוצה אחת בעם שהורדוס חשש (פחד) ממנה.
מדוע חשש הורדוס מקבוצה זו? **הסבר** סיבה אחת לכך.
2. מדוע חשבו היהודים שהזמן שבו הם יצאו למרד הגדול עשוי לתרום להצלחתו של המרד?
הסבר שתי סיבות לכך.
3. **הצג שתי** סיבות לכישלון של היהודים בהגנה על הגליל במרד הגדול.
4. **הצג** פעולה אחת של החכמים בתקופת רבן גמליאל כדי לשמור על שלמות העם, **והסבר** את החשיבות של פעולה זו באותה תקופה.

נושא II: הקהילה היהודית בימי הביניים

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מן השאלות 5-8 (לכל שאלה – 16 נקודות).

5. **הצג** את "משל האגוזים" אֲנִי את "משל הספינה", **והסבר** את הרעיון שאפשר ללמוד מן המשל שהצגת.

6. **הסבר** סיבה אחת לצורך של הקהילה בימי הביניים להתקין תקנות. **הצג** דוגמה אחת לתקנה.

7. **הסבר** מדוע החרם נחשב עונש קשה בקהילה היהודית בימי הביניים. **ציין** עונש אחד נוסף שבו השתמשו בקהילה.

8. **הסבר** את המטרה של חינוך הילדים בקהילה בימי הביניים. **הצג** את התרומה של בית הכנסת אֲנִי המשפחה להשגת מטרה זו.

נושא III: החסידות

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מן השאלות 9-12 (לכל שאלה – 16 נקודות).

9. בעקבות אירועי "המבול" היגרו יהודים רבים לקהילות אחרות ברחבי פולין. **הצג** שני קשיים שנוצרו בעקבות הגירה זו.

10. **הצג** את רעיון הדבקות. **הסבר** את השינוי שאדם צריך לעשות באישיות שלו כדי להגיע לדבקות.

11. **הסבר** את הקשר בין החסיד לצדיק, גם מצד החסיד וגם מצד הצדיק.

12. **הצג** סיבה אחת להתנגדות לחסידות, **והצג** דוגמה אחת להתנגדות זו.

פרק שני (48 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 13-18 (לכל שאלה – 16 נקודות).

13. **הסבר** את התגובה של שתי קבוצות בעם היהודי לאמנציפציה.
14. בחר באחד משני הרבנים: הרב אלקלעי או הרב קלישר.
הסבר מה חידש הרב שבחרת בנוגע לגאולה.
ציין הצעה מעשית אחת של רב זה.
15. מה היה "פולמוס השמיטה" (הוויכוח על השמיטה) בתרמ"ט (1889)? **הצג** דעה אחת לכל צד בוויכוח זה (סך הכול – שתי דעות).
16. על פי הרצל, **הצג** את "שאלת היהודים", ואת הפתרון שלה.
17. **הצג** נימוק אחד שהביא הרב ריינס כדי להסביר את תמיכתו בתנועה הציונית.
הסבר מדוע הוא הקים את "המזרחי" כארגון נפרד בתוך התנועה הציונית.
18. **הסבר** את היחס של הרב קוק אל החלוצים מהעלייה השנייה.
הסבר כיצד יחס זה בא לידי ביטוי במסע הרבנים.

(שים לב: הפרק השלישי בעמוד הבא.)

פרק שלישי (20 נקודות)

לפניך שבעה מושגים (19-25), ובכל אחד מהם יש שני חלקים.
בחר בארבעה מן המושגים / השמות, וענה על שני החלקים הקשורים לכל מושג / שם שבחרת (לכל מושג/שם – 5 נקודות).

19. חכם באשי

- מה היה התפקיד של ה"חכם באשי"?
- עד איזו תקופה התקיימה משרה זו?

20. החלוקה

- מדוע חשבו אנשי היישוב הישן שהיהודים בגולה צריכים לתמוך כלכלית ביושבי ארץ-ישראל?
- כיצד חילקו האשכנזים את כספי החלוקה, וכיצד חילקו הספרדים את הכספים?

21. היציאה מן החומות

- מהי "היציאה מן החומות"?
- מי היו היוזמים של תהליך זה?

22. 14 הנקודות של וילסון

- מה הייתה המטרה של תכנית 14 הנקודות של וילסון?
- ציין שתי נקודות בתכנית של וילסון המבטאות מטרה זו.

23. ניל"י

- באיזו תקופה פעל ארגון ניל"י, ומה הייתה המטרה שלו?
- מה עלה בגורלם של חברי הארגון?

24. חוזה ורסאי

- מתי נחתם חוזה ורסאי?
- הצג שני סעיפים מחוזה ורסאי.

25. הצהרת בלפור

- למי נשלחה הצהרת בלפור, ומה הייתה החשיבות שלה ליהודים?
- מה נאמר בהצהרה בנוגע למעמד של התושבים הלא-יהודים שחיים בארץ-ישראל, ומה נאמר בנוגע למעמד של היהודים שחיים מחוץ לארץ-ישראל?

בהצלחה!